
Etterutdanning – en kontinuerlig prosess

FRA FORENINGEN

INGER JOHANNE ØIEN

Utdanningsavdelingen

Den norske lægeforening har avholdt det årlige seminaret om spesialistutdanningen for leger. Temaene var utviklingen av spesialistutdanningen og etterutdanning for den ferdige spesialist.

Dagens utfordringer for legene og Legeforeningen, forventninger til legespesialisten, arbeidet med utviklingen av spesialistutdanningen og klinisk etikk stod på dagsordenen. – For Legeforeningen er det et kontinuerlig arbeid med å forbedre spesialistutdanningen og tilpasse den til tidens skiftende krav. Når det i Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger og legefördeling arbeides for å evaluere spesialistutdanningen og finne eventuelt bedre organisatoriske, praktiske og finansielle virkemidler med henblikk på et nytt regime, skal vi være med på et konstruktivt samarbeid som fører til forbedringer, men vi kan ikke se på at spesialistutdanningen ødelegges fordi noen andre har andre agendaer, sa president i Legeforeningen, Hans Petter Aarseth, på seminaret.

– Særlig viktig for oss må det være å få de akademiske miljøer til å se seg selv som en del av produksjonen, og ikke som en motspiller. Det er profesjonen som helhet som må ha ansvaret for spesialistutdanningen, understreket han.

Kvalitetssikring

Norsk Pasientforening er et frittstående organ der pasienter og pårørende henvender seg for å få kvalifiserte råd i forbindelse med legetjenester.

– Flere og flere pasienter skaffer seg informasjon om sin egen sykdom og henvender seg til Pasientforeningen for å få vite hvor legetjenestene er best, fortalte generalsekretær i Norsk Pasientforening, Ingeborg Traaholt, på seminaret. – Legene må ligge i forkant når det gjelder målinger og resultater og kvalitetssikring av arbeidet slik at ikke andre grupper, som for eksempel dagspressen, tar denne jobben.

Gjennom sitt arbeid ser Traaholt en økende utvikling i klager fra pasienter, der spesielt advokatene er interessert i å utvide sitt arbeidsfelt.

– Andre aktører må ikke bestemme at lege og pasient skal være motparter. Det er en utfordring til Legeforeningen å være med og motarbeide denne utviklingen gjennom å vektlegge etikk og kommunikasjon i spesialistutdanningen, sa hun.

Universitetenes rolle

Med utgangspunkt i dokumentet Spesialistutdanningen av leger i støpeskjeen (1) tok dekanus Gunnar Bovim fra Det medisinske fakultet ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Trondheim opp universitetenes rolle i forbedringen av spesialistutdanningen for leger. Han så ansvarsfordelingen i spesialistutdanningen som uhensiktsmessig. Internasjonalt er det vanlig at universitetsmiljøene har betydelig engasjement i spesialistutdanningen og gjennom universitetsloven har universitetene ansvar for grunn-, videre- og etterutdanningen.

– Fakultetene bør også bidra til pedagogisk opplæring av spesialistkandidatene. I den praktisk-kliniske utdanningen må kliniske veiledningsoppgaver prioriteres høyere, og Legeforeningens system bør videreføres og styrkes. Spesialistkravene bør harmoniseres i Europa, men godkjenning av elementer i spesialistutdanningen som sykehusavdelinger og enkeltkandidater bør være nasjonalt forankret, sa Bovim.

Etterutdanning

Visegeneralsekretær i Legeforeningen, Hans Asbjørn Holm, redegjorde for internasjonale trender knyttet til etterutdanningen av spesialister.

– Målene for etterutdanningen er å bidra til at befolkningen får helsetjenester som er oppdatert og i størst mulig grad bygd på et vitenskapelig grunnlag samt at helsetjenestene fordeles og organiseres på en hensiktsmessig måte, sa Holm.

– En godt fungerende etterutdanning krever oppdatering på kompetanseområder utover det rent medisinske. Etterutdanningen må også bidra til at feil og uhell reduseres mest mulig, sa Holm.

Det er en generell internasjonal forståelse av at etterutdanning er en viktig del av en leges virksomhet og at denne må systemiseres og forbedres. Legeforeningen tok allerede i 1996 initiativ til utredningen Legers etterutdanning i fremtiden (Leif –97) (2) for å synliggjøre og forbedre organisering, faglig innhold og pedagogisk tilrettelegging av legers etterutdanning.

Honnør fra Mjøs

Leder av Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger og legefording, professor Ole Danbolt Mjøs, gav honnør til Legeforeningen for dens kvalitetssikringsarbeid og utredning om spesialistutdanningen og etterutdanningen.

– Læring skjer gjennom hele livet der de sosiale, psykologiske og kollegiale faktorene er viktige. Etterutdanning er ikke et tillegg, men en kontinuerlig prosess. Det forutsettes selvstendige, ansvarliggjorte, ikke-kontrollerende institusjoner og kandidater som selv tar ansvar for læring, mente Mjøs.

Han sa at den enkelte gruppe selv må vurdere behovet for etterutdanning, og så det som lite relevant å innføre krav til resertifisering.

– En kontinuerlig læring må være det sentrale, sa Mjøs.

Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger og legefordeling er et forholdsvis nytt organ med parter som alle, hver på sin måte, er opptatt av legers videre- og etterutdanning. Mjøs pekte på at forutsetningen for å lykkes må være at hver person har respekt for den annens synspunkt og hver gruppe har respekt for de andre gruppers synspunkter. Det må være samspill og samarbeid.

Legeforeningen har presisert at faglige spørsmål må Legeforeningen ha et spesielt ansvar for, men også de andre gruppene har faglig tyngde som kan brukes her.

Fyldig referat finnes på Internett.

legeforeningen.no

LITTERATUR

1. Bovim G, Evensen SA, Reed R, Sager G. Spesialistutdanningen av leger i støpeskjeen. Oslo: Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo, 1999.
2. Søyland E, red. Legers etterutdanning i fremtiden (LEIF –97). Oslo: Den norske lægeforening, 1997.

Publisert: 10. august 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.